

Kateřina HÁJKOVÁ, *Soudní agenda městečka Křiřanova v 17. a 18. století*, České Budějovice 2015 (= diplomová práce, Ústav archivnictví a pomocných věd historických, Filozofická fakulta, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích), 86 s.

Posudek vedoucího diplomové práce

Diplomová práce Kateřiny Hájkové je věnována soudní agendě vrchnostenského městečka Křiřanova na Českomoravské vrchovině. Volbou tématu se hlásí k dlouhé tradici výzkumů (nejen) hrdelního soudnictví v raně novověkých Čechách a Moravě, které kulminovalo na sklonku sedmdesátých, v osmdesátých a na počátku devadesátých let minulého století, kdy byla publikována řada analytických příspěvků, konala se takto zaměřená konference a vyšel soupis pramenů a literatury k uvedenému tématu. S naznačenou tradicí, jejími nejvýznamnějšími představiteli a jejich pracemi se studentka seznámila, jak dokládá úvodní část předkládané diplomové práce, doprovázená četnými odkazy na literaturu stejně jako na díla autorů, kteří se trestněprávní agendě soudů ve vrchnostenských lokalitách věnovali v nedávné době. Již na tomto místě je ale nutné konstatovat, že studentka jejich práce sice v úvodu cituje, v dalším textu s nimi ale v podstatě nijak nepracuje. Komparaci výsledků zjištěných vlastním výzkumem s publikovanými poznatky by přitom mohla využít například pro porovnání agendy křiřanovského soudu s jinými trestními tribunály v Čechách či na Moravě. Absence takového přístupu, který se v diplomové práci očekává, se projevila hned v úvodních pasážích, kde studentka analyzovala dochované písemnosti křiřanovského soudu.

V první, kompilativně pojaté kapitole se autorka zabývala křiřanovským velkostatkem, zejména jeho držiteli, i samotným městečkem, přičemž samostatnou pozornost věnovala jeho privilegiím. Stranou pozornosti naopak zůstala podoba vrchnostenské i městské správy (o té stručně na s. 18).

Druhá kapitola, která má opět převážně kompilativní charakter, je věnována moravskému soudnictví v pobělohorském období. Studentka se v ní snažila podat přehled soudů, které v 17. a 18. století na Moravě působily. Zmínila se rovněž o nejvýznamnějších zákonících. Výklad o vývoji hrdelního soudnictví na Moravě jí posloužil jako úvod k líčení dějin hrdelního soudu v Křiřanově, který zpracovala na základě dochovaných pramenů. Její text se soustředil zejména na místa, kde se konaly výslechy a kde byly prováděny hrdelní exekuce. Naopak vlastnímu průběhu trestního řízení stejně jako zapojení aktérů z řad představitelů městské správy či vrchnostenského aparátu nebyla věnována žádná pozornost. Podrobnější

pozornost by zasluhoval také rozbor 40 případů projednávaných před soudem v letech 1611 až 1750, který studentka mohla komparovat s poznatky literatury.

Vlastním jádrem předkládané diplomové práce je čtvrtá kapitola analyzující konkrétní prameny doložené případy. Studentka se postupně věnovala krádežím, vraždám, kacířství, čarodějnictví, cizoložství, incestu, infanticidiu a smilstvu. V souvislosti s tím věnovala obsáhlou pozornost pozoruhodnému případu, jehož hlavním aktérem byl křižanovský farář Bartoloměj Nedovalený, který roku 1721 s největší pravděpodobností přivedl do jiného stavu svou/farní služebnou Bětu. Přestože prameny sl. Hájkové nedovolily sledovat příběh v úplnosti a do všech detailů, jí shromážděné písemnosti přesvědčivě ukazují zapojení a způsob argumentace jednotlivých aktérů této konkrétní kauzy stejně jako její vliv na budování nedůvěry vůči duchovní autoritě v městečku. Jednotlivé sledované kauzy jsou v této kapitole interpretovány věcně s důrazem na dochovaný pramenný materiál. Bohužel ani zde autorka nevěnovala pozornost žádoucí komparaci s jinými výzkumy této tematiky. Kontext postrádám rovněž v případě výkladu o kacířství, resp. o tom, jak zjištěné případy výskytu kacířských knih z dvacátých let 18. století souvisely obnovenou rekatolizační činností směřovanou k potírání projevů „tajného“ nekatolictví. Poněkud rušivě působí dlouhé citace archivních pramenů, které nejsou v textu nijak interpretovány (s. 38, 42, 44, 48, 54).

Diplomová práce je psána sice čtivě, vyskytují se v ní ale četné jazykové prohřešky v psaní velkých písmen (anotace, 15, 62), interpunkci (s. 15, 21, 49, 51, 58, 62) a slovosledu (s. 19, 39), stejně jako neopravené překlepy (s. 10). Na s. 34 chybí ve větě sloveso. Výhrady by bylo možné mít také k citacím z pramenů využitým v textu (s. 43, 60, 61). Chyby se vyskytují rovněž v citacích v poznámkách pod čarou, zejména v psaní zkrácených citací, a ve zvýšené míře také v Seznamu pramenů a literatury.

Diplomová práce Kateřiny Hájkové představuje svým nevelkým rozsahem sice zajímavý, ale v interpretační rovině velmi omezený příspěvek k poznání činnosti soudní agendy vrchnostenských měst a městeček na pobělohorské Moravě. Vzhledem k uvedeným interpretačním a také formálním nedostatkům ji navrhuji hodnotit stupněm **dobře**.

Doc. PhDr. Josef Hrdlička, Ph.D.

Jindřichův Hradec, 14. leden 2016